

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 1 7 1 1 9 2 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izpitna pola 1

- A) Bralno razumevanje
B) Razčlemba neumetnostnega besedila

Sobota, 10. junij 2017 / 60 minut (20 + 40)

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov, dela A in dela B. Časa za reševanje je 60 minut. Priporočamo vam, da za reševanje dela A porabite 20 minut, za reševanje dela B pa 40 minut.

Izpitna pola vsebuje 8 nalog v delu A in 14 nalog v delu B. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 70, od tega 20 v delu A in 50 v delu B. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor.

Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov (možnost odbitnih točk zaradi jezikovnih napak).

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 1 prazno.

Iz življenja v grmu do sanjske službe

Slovenska bušmana: Živa Trajbarič in Žan Ribnikar sta se zapisala jadraniu na deski in življenju na obali, tudi pod milim nebom

Ne štiri, pet, najlepši je tisti hotel s tisoč zvezdicami – na nebu. Če seveda okoli sebe vidiš in ceniš »božanskost narave«, pravita Živa in Žan, Prekmurka in Gorenjec, windsurferja. Dolga poletja jadranija na deski in spanja na plaži so se raztegnila v celo leto in postala njun način življenja, pod streho hiše Bushmans na Kanarskih otokih pa sta iz tega začela ustvarjati tudi posel.

ŠPELA ROBNIK

Zdaj, ko to berete, sta gotovo spet nekje na valovih ali vetrovih Atlantika. Ko sta ju prebudila psička Shaka in maček Zulu, sta najbrž v napovedi naprej preverila, kako močno piha, kako visok bi bil lahko val, sedla v kombi, ki je hkrati njun dom v malem, in tako počasi začrtala dan. V zadnjih

mesecih ga prilagodita svojim gostom v hiši v mestecu Tarajalejo, na južnem delu otoka Fuerteventura, ki je priljubljena točka za deskarje vseh vrst. Nekateri jadrano na deski, drugi deskajo na valovih, tretji kajtajo. Živa in Žan obvladata vse in te vzameta na tečaj. To je njuna sanjska služba, ki sta se ji zapisala pred tremi leti na grškem otoku Rodosu. Tam sta tudi spoznala »življenje v grmovju« in tako postala »bušmana« ...

Grm je njun dom

Z licenco inštruktorjev jadranija na deski v žepu sta jo tedaj mahnila na prvo potovanje, za katero pa še nista vedela, da bo »bušmansko«, se spominjata. »Vedela sva samo, da bova delala in jadrala. Kot inštruktorja so te tam namestili v vasici Katavii, 10 kilometrov od

centra, ampak midva sva želela biti 24 ur ob morju in na plaži. S sabo sva imela šotor in našla odlično lokacijo s pogledom na morje, skozi veje grma si vsak večer lahko gledal zvezde in utrinke,« sta 25-letnika pripovedovala o svojem domovanju, v katerem sta si uredila celo prostor za kuhanje in tudi dnevno sobo za počitek, z obešalniki in bambusovimi palicami sta zgradila garderobo, pa tudi shrambo za jadralsko opremo, da jadra niso bila ves čas na soncu. Posojala sta jo tudi drugim deskarjem na plaži in v dolgem poletju so ju tako že vsi spoznali kot Bušmana (»Šef na Rodosu naju je celo hecal: 'Dobro jutro, Bušmana, čas je za britje.'«) in tako sta pozneje poimenovala svojo šolo – Bushmans. Sprva sicer tako daleč še nista razmišljala, želela sta le jadrati na deski in si s poučevanjem plačati

počitnice, pozneje, ko so ljudje v tamkajšnjem centru začeli izražati želje, da jih učita »Bushman Živa« ali »Bushman Žan«, pa sta na facebooku ustanovila skupino s tem imenom in jo počasi preoblikovala v stran s svojo ponudbo tečajev in izletov.

Minilo je poletje, a tudi pozimi sta jo mahnila v tople kraje. Na Zelenortske otoke, na Boa Visto. Tudi tam sta učila in skrbela za »windsurf, sup, surf in kite center«. »To je bila za oba pomembna izkušnja in velika dogodivščina. Tam sva jadranja na deski brezplačno učila tudi Somalijce, ki niso znali niti plavati«, sta se spominjala izkušenj z domačini, ki jim je bilo kajpak njuno ime – po afriškem ljudstvu – še toliko bolj všeč. To je sicer le en spomin iz bogate zakladnice, ki sta jo polnila s tem skromnim načinom preživljanja počitnic in uživanja v naravi. Grm je njun dom in pravita, da se vanj vedno rada vrmeta, kjer koli na svetu ju bo pričakal.

Vleče ju na različne konce

Ko sta prišla na Fuerteventuro, sta se v otok takoj zaljubila. Seveda sprva ni bilo lahko, »birokracija je vsepovsod na enakem glasu«, pravita, vse dolgo traja, a potrpežljivo sta premagovala tudi te ovire. Sklenila sta sodelovanje s tamkajšnjimi centri, da lahko poučujeta v njihovem sklopu, odprla s. p. in nazadnje še lično opremila

hiško, »kamor lahko pridejo bivat vsi željni avanture na Fuerteventuri«. V zavodu Bushmans organizirata tečaje jadranja na deski, kajtanja in deskanja na valovih. »Lahko pa tudi kombiniraš te športe med seboj. Tukaj na Fuerteventuri se bomo skupaj učili, spekli kaj na žaru, čakali na sončni zahod, spili dobro limonado v viseči mreži, se raztegovali, raziskovali ...« Ko pomislita, koliko dobrih in zabavnih ljudi – veliko Slovencev in pa tudi tujcev iz Poljske, Rusije, Francije, Belgije, Nemčije in tako naprej – sta že spoznala in poučevala, se zavedata, kakšno srečo imata.

Kako dolgo bosta ostala? To je težko vprašanje. Naj čas prinese svoje. »Ostala bova tako dolgo, dokler bova imela nove ali vračajoče se 'bushmane'. Za zdaj imava rezervacije vse do oktobra, tako da bova naslednje pol leta zagotovo tukaj,« pravita in puščata odprta vrata. Močan veter, ki ga na deski lovita v jadra, ju lahko kmalu odnese tudi kam drugam. »Načrtov in idej imava veliko, ampak jih uresničujeva počasi, z majhnimi koraki naprej,« sta pripomnila in razkrila, da si želita v bližnji prihodnosti organizirati tudi izlete in počitnice na drugih destinacijah, morda na drugih Kanarskih otokih in v Maroku. »Vleče naju še na veliko točk na zemljevidu sveta, tudi v južno Afriko, Čile, na Madagaskar, v Kenijo ... Bomo videli, boste videli. Takšen je

'bushmanski' način življenja. Nikoli ne veš točno, kaj te čaka in kaj se bo zgodilo. Veva pa, da se bova povsod še kaj novega naučila, odkrila in si zapomnila za vse življenje.«

Tudi na gibanico in klobaso

Se vendarle kdaj življenja tudi naveličata na plaži in si zaželite domov, v Slovenijo? O, ja. Živa si pogosto zaželi prekmurske gibanice, Žan pa kranjske klobase. A domotožje redno blažijo njuni družinski člani, ki prihajajo na obisk. Hkrati pa ju vedno znova spomnijo, da živita v popolnem rajju. V milem poletju imata vse leto idealne razmere za šport, ki ga tako obožujeta. Žan, ki je dolgo treniral tudi alpsko smučanje, je prvič stal na deski že kot otrok, Živa je v ta svet vstopila pozneje, šele pred nekaj leti, a v dolgih mesecih na vodi hitro napredovala in nastopila tudi na tekmovanju PWA, najboljših freestyle windsurferjev na svetu. Skratka, oba obvladata. Ko z obale opazuješ njune vratolomne trike, elegantne in hkrati divje gibe, ko se popolnoma zlijeta z morjem in vetrom, veš, da v tem zares uživata in da je to njun svet. »Ravno včeraj, sva iz vode opazovala božanskost narave. Kako diši Atlantik, kako lepi so valovi. Ko pa še enega ujameš, se ti nariše nasmeh do ušes. In to je to, kar nama znova in znova pravi, da naj ostaneva del tega.«

A) BRALNO RAZUMEVANJE

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naslednje naloge.

1. Predstavite okoliščine izhodiščnega besedila. Odgovore vpišite na ustrezno mesto.

Kdo je sporočevalec besedila?	
Kdo je naslovník?	
Kje in kdaj je bilo besedilo objavljeno?	
Katera nebesedna prvina dopolnjuje besedilo?	

(2 točki)

2. Določite vrste izhodiščnega besedila. V vsaki vrstici podčrtajte ustrezno možnost.

- uradno/neuradno
- zasebno/javno
- umetnostno/neumetnostno
- publicistično/strokovno
- propagandno/nepropagandno
- predstavitevno/pozivno/vrednotenjsko

(2 točki)

3. Ali je besedilo nastalo pri enosmernem ali dvosmernem sporazumevanju? Odgovor utemeljite v povedi.

(1 točka)

4. 4.1. Ali naslov Iz življenja v grmu do sanjske službe izraža temo posredno/neposredno? Svojo odločitev podčrtajte in pojasnite v eni povedi.

(2)

- 4.2. Kateri podatek v podnaslovu dopolnjuje naslov besedila? Izpišite ga na črto.

(1)

(3 točke)

5. Kaj o sporočevalcu razodevajo besede, zapisane v izhodiščnem besedilu? Na črto pripišite črko za pravilni odgovor.

_____ psička Shaka	A	Njegov čustveni odnos do tega, kar poimenuje z besedo.
_____ mahnila na prvo potovanje	B	Njegovo starost.
_____ šef ju je hecal	C	Njegov poklic.
_____ spomin iz bogate zakladnice	Č	Njegovo geografsko poreklo.
_____ s tem skromnim načinom preživljanja počitnic		
_____ tekmovanje PWA, najboljših freestyle windsurfarjev		

(3 točke)

6. **Tri** izmed naslednjih trditev **niso** skladne z izhodiščnim besedilom. Obkrožite črke pred njimi.

- A Fuerteventura je otok v Atlantskem oceanu.
- B Živa je Gorenjka in Žan Prekmurec.
- C Svojo spletno stran sta poimenovala po Živinem priimku Bushmans.
- Č Birokracija je tudi na Fuerteventuri zapletena in urejanje dokumentacije dolgotrajno.
- D Njun način življenja je »bushmanski«, saj nikoli ne vesta, kaj ju čaka in kaj se bo zgodilo.
- E Na Fuerteventuri sta odprla gostinski lokal, v katerem ponujata tudi jedi slovenske kulinarike: kranjsko klobaso in prekmursko gibanico.
- F Načrtov za prihodnost je veliko. Vleče ju tudi v Čile, v Južno Afriko, na Madagaskar, v Kenijo.

(3 točke)

7. S katerim podatkom iz besedila (v prvem odstavku) je utemeljen mednaslov Grm je njun dom? Besedno zvezo ali poved izpišite na črto.

(2 točki)

8. V besedilu najdemo različne zapise besede bushman/bušman. Presodite, ali je zapis v navedenih besednih zvezah pravopisno pravilen, in na črto pripišite razlago pomena.

Slovenska bušmana – _____

zavod Bushmans – _____

Dobro jutro, Bušmana! – _____

vračajoči se bushmani – _____

(4 točke)

B) RAZČLEMB A NEUMETNOSTNEGA BESEDILA

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naslednje naloge.

1. 1.1. V besedilu so uporabljeni tudi prevzeti izrazi. Presodite, ali je njihova raba upravičena, in odgovor utemeljite v povedi.

Utemeljitev: _____

(2)

- 1.2. S katerim jezikovnim priročnikom si boste pomagali pri razlagi besed windsurfing, surfing, sup, kite?

(1)

(3 točke)

2. S pomočjo izhodiščnega besedila določite pomen navedenih besed, tako da na črtico pred vsako besedo iz levega stolpca zapišete črko ustrezne razlage iz desnega.

_____ windsurfing	A jadranje na deski
_____ surfing	B jadranje na valovih
_____ inštruktor	C kraj, prostor, kjer se nekaj nahaja
_____ lokacija	Č zgradba
_____ atraktiven	D kdor daje navodila, napotke za delo
_____ licenca	E potrdilo za strokovno usposobljenost
	F mikaven, privlačen, zanimiv

(3 točke)

3. Preberite slovarski sestavek besede *jadrati*.

jádrati -am nedov. (â) **1.** *pluti s pomočjo jader:* jadrati proti pristanišču; jadrati z razpetimi, z vsemi jadri; učiti se jadrati / jadrati po morju, po celem svetu; pren. njene misli so jadrane za njim; pogumno je jadral skozi življenje • ekspr. preko tega vprašanja jadra z vsemi jadri *skuša se mu kar najhitreje izmakniti*; ekspr. jadrati proti vetru *ravnati, živeti v nasprotju s stališči, nazori okolja*; ekspr. počasi jadra v propad *se bliža propadu* • navt. jadrati proti vetru *jadrati z izkoriščanjem vetra, ki piha približno v smeri, nasprotni smeri vožnje ladje*; jadrati z vetrom *jadrati z izkoriščanjem vetra, ki piha približno v smeri, enaki smeri vožnje ladje* **2.** *leteti z jadralnim letalom:* naučil se je jadrati; dolgo, visoko je jadral / jadra z novim modelom jadralnega letala // *premikati se po zraku z izkoriščanjem zračnih tokov:* ptice z velikimi krili lahko jadrajo; padalec lepo jadra / semena jadrajo po zraku **3.** *gojiti jadranje, ukvarjati se z jadranjem:* že več let jadra **4.** nav. ekspr. *počasi, mirno se premikati:* mesec neprizadeto jadra po nebu; beli oblaki so jadrani od juga proti severu // ekspr. *počasi, dostojanstveno iti:* čez trg je mirno jadrana perica z vozičkom; pred njima je jadrana teta z gostom / natakar je jadral med mizami *hodil*

3.1. V slovarskem sestavku podčrtajte slovnični kvalifikator. Kaj pomeni? _____ (1)

3.2. Kateremu pomenu ustreza beseda *jadrati* v povedi *Hotela sta le jadrati na deski*? _____ (1)

3.3. Iz sestavka izpišite primer za slogovno zaznamovano rabo besede *jadrati*. _____ (1)

3.4. Ali se beseda *jadrati* rabi tudi strokovno? Utemeljite odgovor z izpisom primera in kvalifikatorja. _____ (1)
(4 točke)

4. Iz korena besede **sanje** tvorite tri tvorjenke, in sicer tvorjenko,

- ki bo poimenovala lastnost: _____
- ki bo izražala manjšalnico: _____
- ki bo izražala osebo: _____

Uporabite tvorjenke v treh povedih, in sicer tako, da boste upoštevali dobljene tri slovarske pomene.

— _____
— _____
— _____

(6 točk)

5. V besedilu je veliko lastnih imen. Za vsako vrsto izpišite po tri primere v preglednico.

Imena bitij	Zemljepisna lastna imena	Stvarna lastna imena

(6 točk)

6. V navedenih povedih poiščite izpisanim besedam naveznike in določite tudi način navezovanja. Rešitve vpišite v spodnjo preglednico.

To je sicer le en spomin iz bogate zakladnice, ki sta jo polnila s tem skromnim načinom preživljanja počitnic in uživanja v naravi. Grm je njun dom in pravita, da se vanj vedno rada vrmeta, kjer koli na svetu ju bo pričakal.

Beseda/besedna zveza	Naveznik	Način navezovanja
(bogate) zakladnice		
gram		
(onadva) pravita (Živa in Žan)		

(3 točke)

7. Sestavo povedi ponazorite s simboli (S).

Veva pa, da se bova povsod še kaj novega naučila, odkrila in si zapomnila za vse življenje.

(3 točke)

8. Novinarica je v izpisani povedi uporabila premi in odvisni govor. Poved s premim govorom pretvorite v odvisnega, tako da upoštevate sporočevalca iz izhodiščnega besedila; del povedi v odvisnem govoru pa pretvorite v premega ter jo zapišite na črte.

»Načrtov in idej imava veliko, ampak jih uresničujeva počasi, z majhnimi koraki naprej,« sta pripomnila in razkrila, da si želita v bližnji prihodnosti organizirati tudi izlete in počitnice na drugih destinacijah, morda na drugih Kanarskih otokih in v Maroku.

Pretvorba povedi: _____

(5 točk)

9. V izhodiščnem besedilu sta v povedi »Šef na Rodosu naju je celo hecal: 'Dobro jutro, Bušmana, čas je za britje.'« uporabljeni dve vrsti narekovajev. Pojasnite njihovo rabo.

(2 točki)

10. Iz lastnih imen tvorite lastnostne/vrstne pridevnike.

Maroko _____ (počitnice)

Prekmurka _____ (gibanica)

Gorenjec _____ (klobasa)

Fuerteventura _____ (podnebje)

Rodos _____ (morje)

Atlantik _____ (ocean)

(3 točke)

11. Samostalnike postavite v orodnik ednine in rodilnik množine.

Samostalnik	Orodnik ednine	Rodilnik množine
Katavia		
jadro		
želja		
izkušnja		
veter		

(4 točke)

12. V besedilu je veliko pridevniških besed. V izpisanih besednih zvezah jih podčrtajte in poimenujte njihovo podvrsto.

- njune vratolomne trike _____
- elegantne in hkrati divje gibe _____
- njen svet _____
- sončni zahod _____

(2 točki)

13. Izpišite glagole v preglednico in jim določite oblikovne lastnosti (osebo in število).

In to je to, kar nama pravi, da naj ostaneva del tega.

Izpis glagola	Oblikovne lastnosti

(3 točke)

14. Poved *Močan veter, ki ga na deski lovita v jadra, ju lahko kmalu odnese tudi kam drugam* je uporabljena metaforično. Razložite jo v največ dveh povedih.

(3 točke)

Prazna stran